

Katse vasikkaan!

Tilastot kertovat
ternivasikoista

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

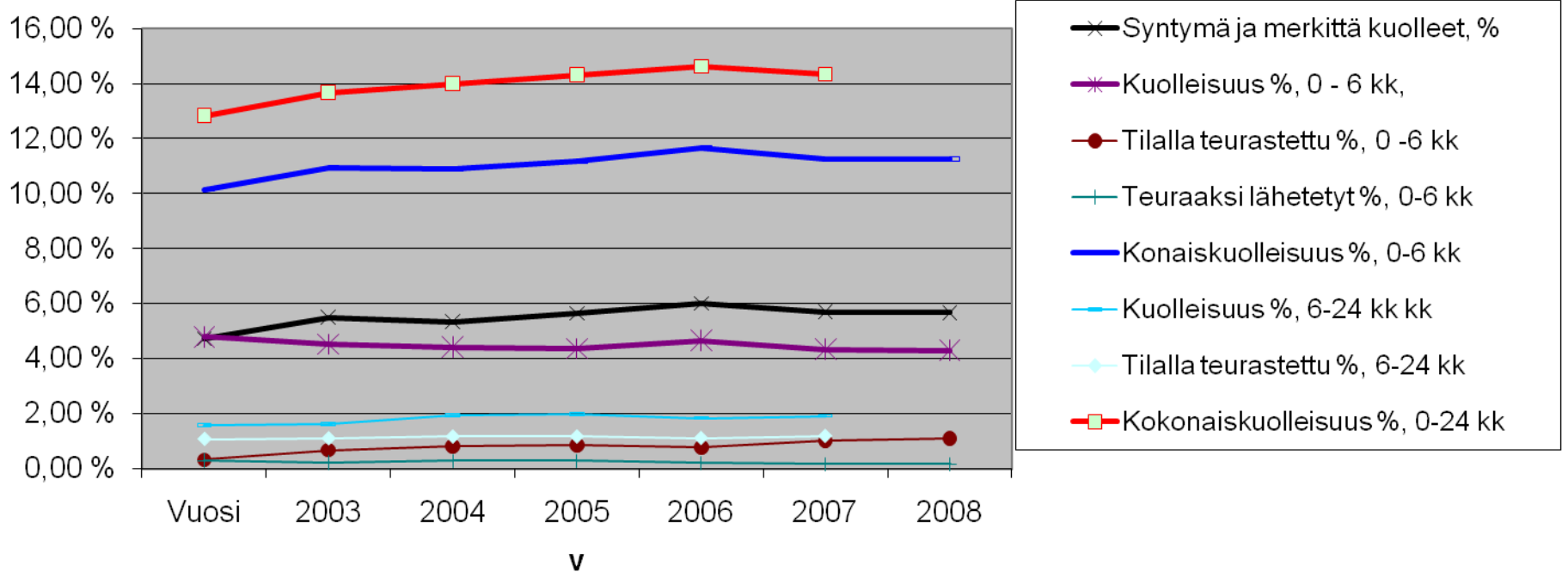
Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

- Vasikkakuolleisuus
- Vasikoiden sairaudet
- Tilaongelman selvittäminen
 - Näytteenotto ja -lähetys
 - Yhteistyö
terveydenhuoltoeläinlääkärin kanssa

Maitorotuisten vasikoiden kuolleisuus Suomessa 2003-2008

Vasikoiden kuolleisuus eri ikäluokissa syntymävuoden suhteen

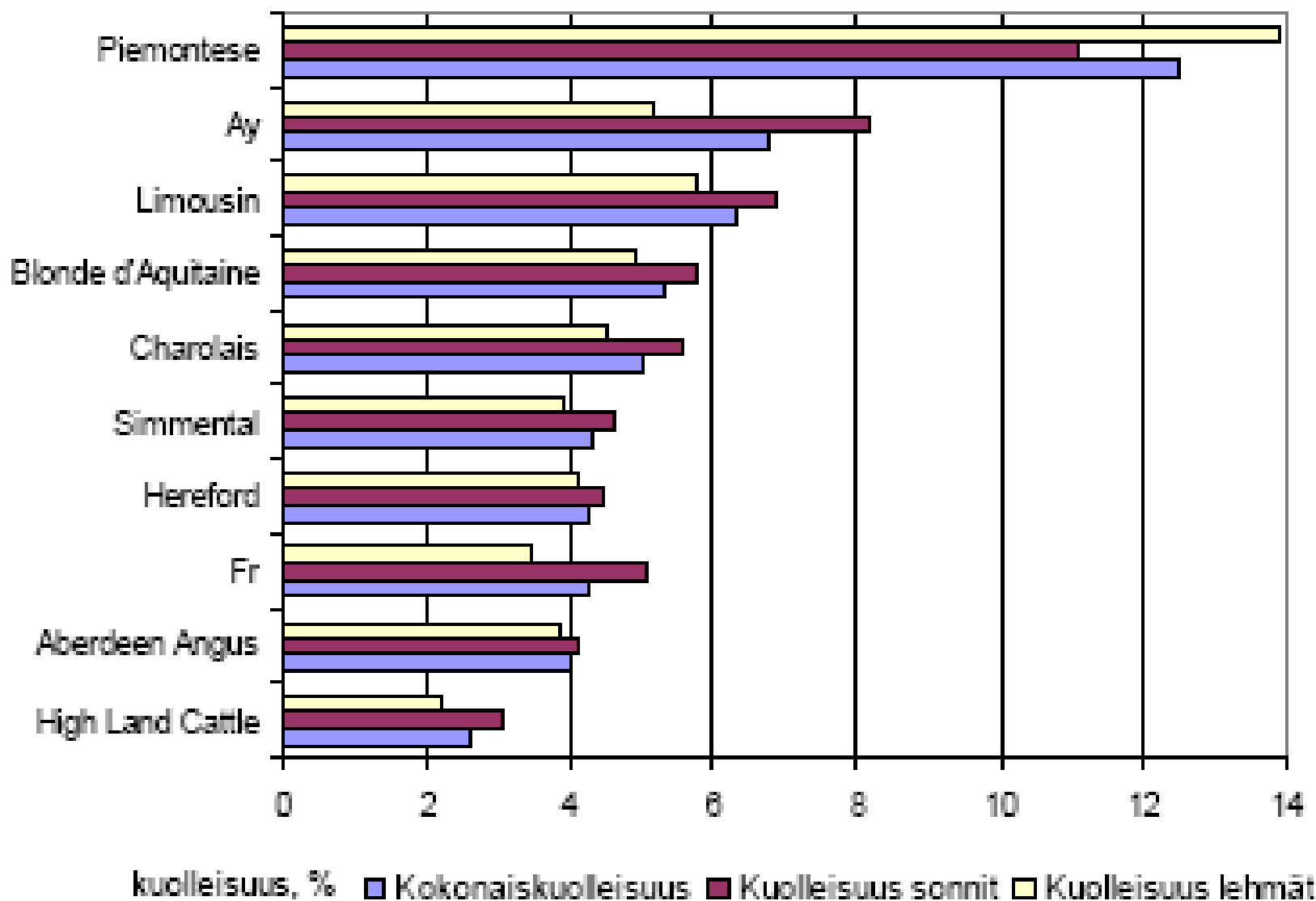

Vasikan yksilöllinen riski kuolla eri maissa

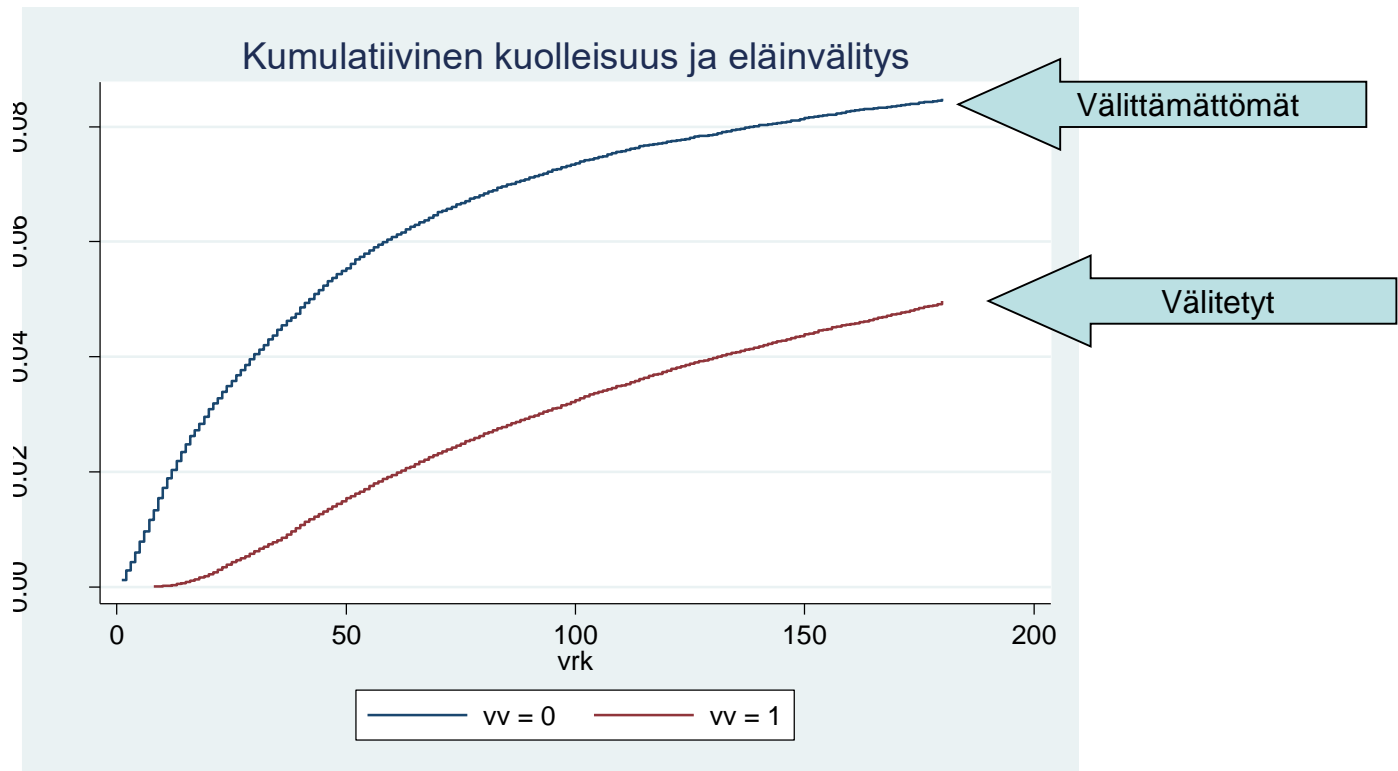
Maa	Kuolleisuusriski 1-180 päivien aikana
Ruotsi	3,7 %
Norja	4,6 %*
Suomi	2,5 %
Tanska: lehmät	6,4 %
Tanska: sonnit	7,8 %
Tanska yhteensä	6,6 %
Itävalta	3,1 %
Iso- Britannia	1,4-6 %

* 1-360 päivien aikana

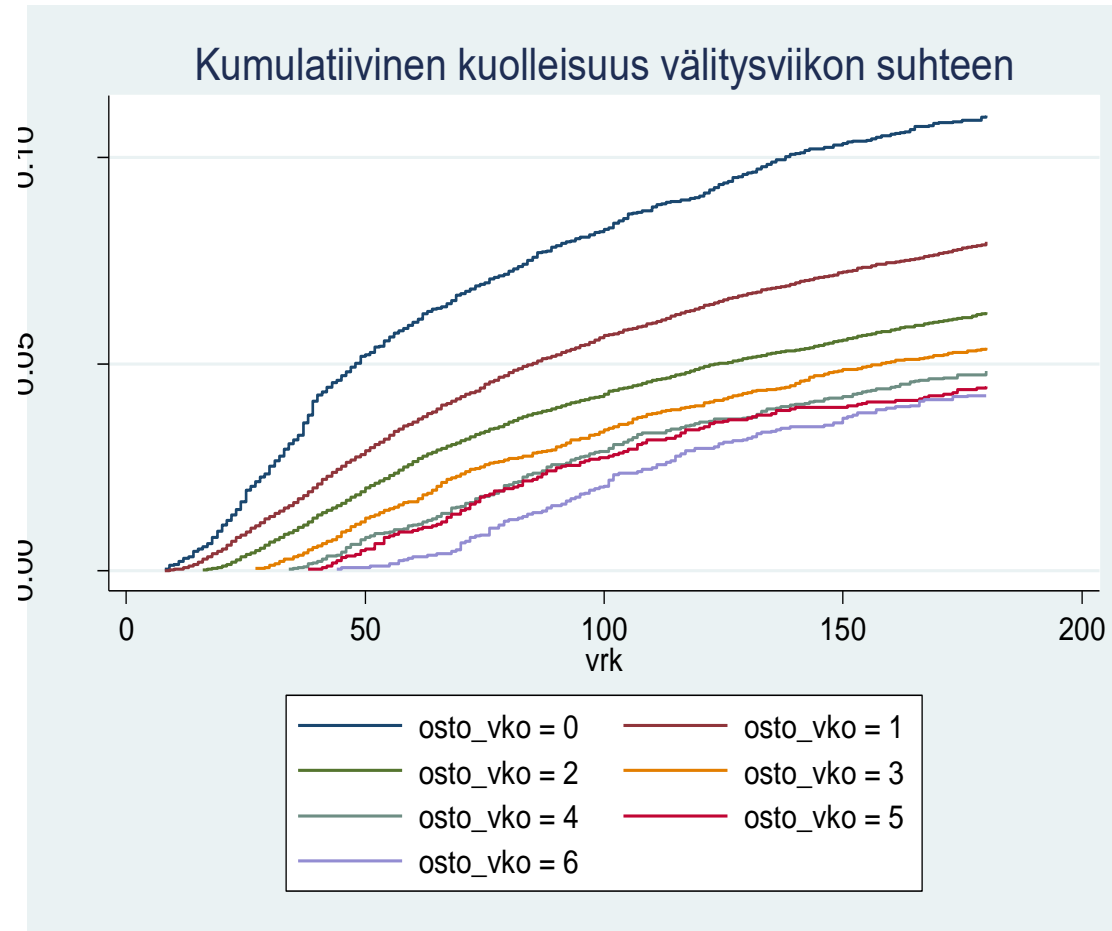
Vuonna 2005 Suomessa syntyneiden vasikoiden kokonaiskuolleisuus roduittain ja sukupuolittain puolen vuoden ikään mennessä

Välittämättömien ja välitettyjen sonnivasikoiden kuolleisuus

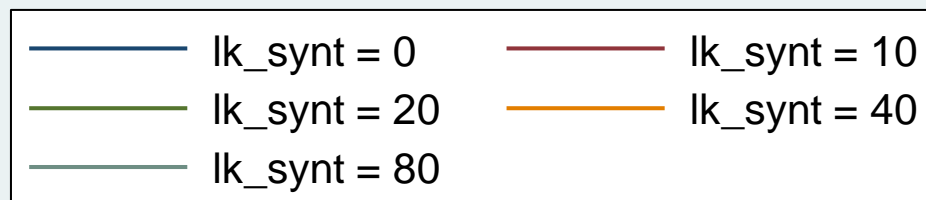
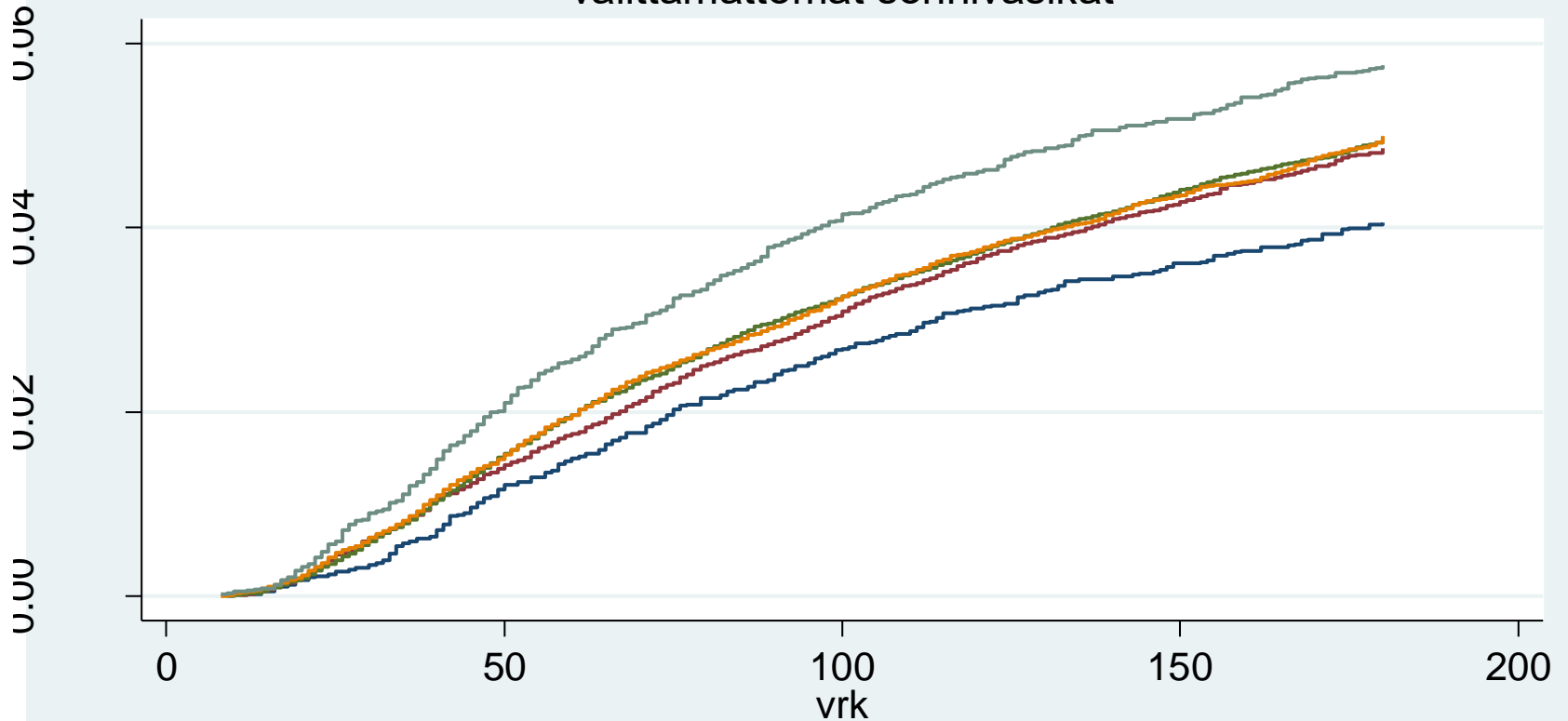
Välitysikä ja kuolleisuus sonnivasikoilla

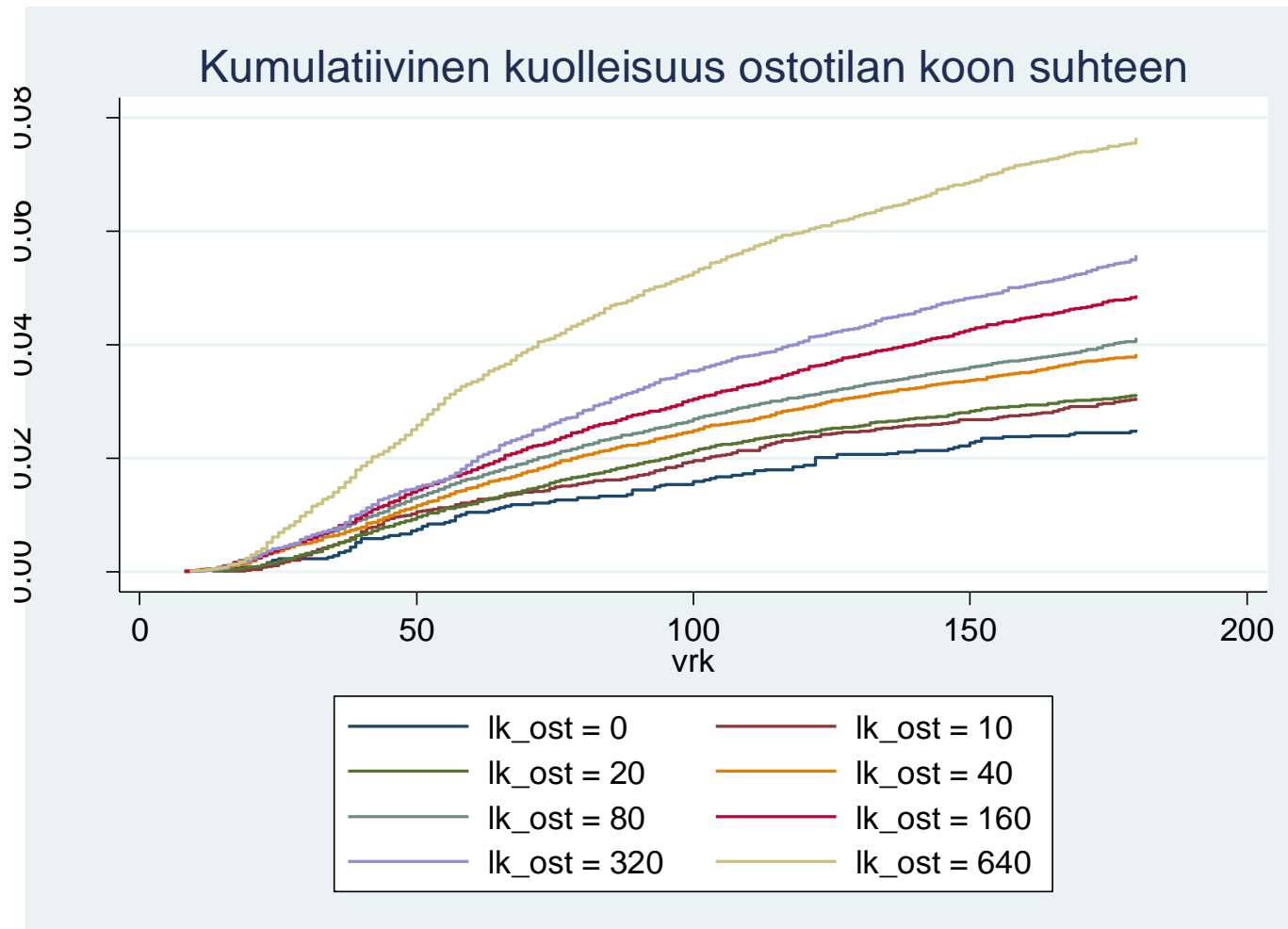
- Varhainen välitysikä ei vähennä kuolleisuutta, kuten ternivälitykseen siirryttäessä toivottiin
- Sen sijaan kasvut parantuneet huomattavasti ternivälityksen myötä

Syntymätilan koko lisää kuolleisuutta

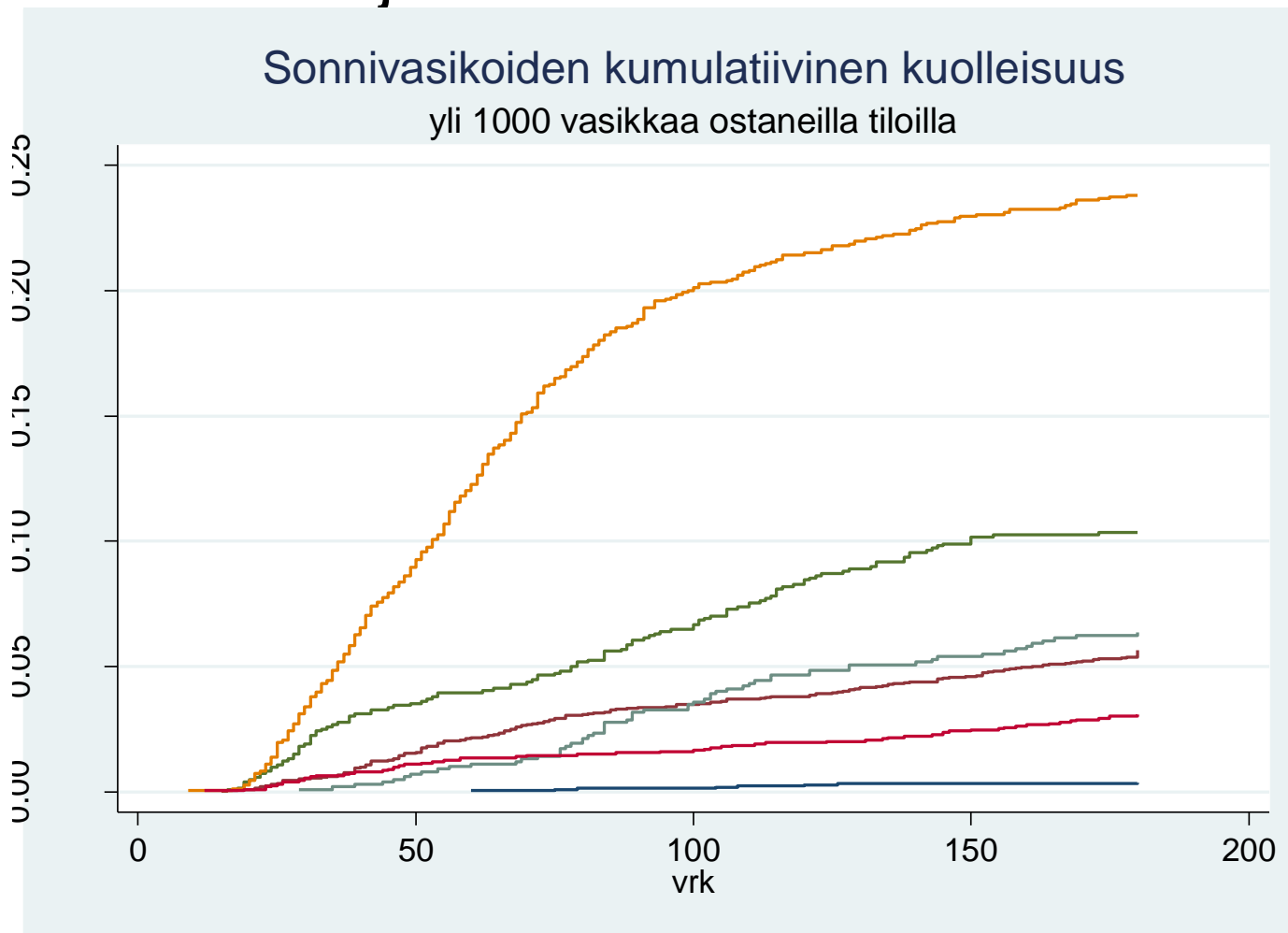
Kumulatiivinen kuolleisuus syntymätilan koon suhteen välittämättömät sonnivasikat

Ostotilan koko lisää kuolleisuutta

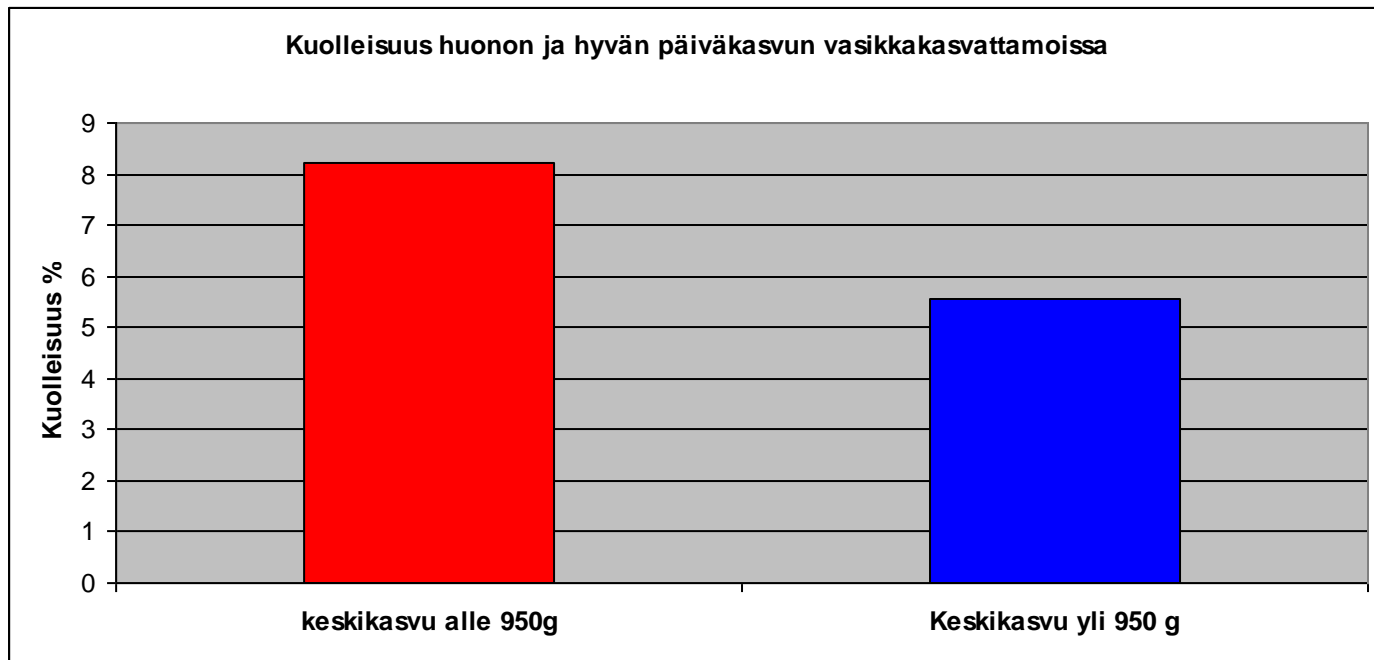
Ostotilojen välillä suuria eroja niin kokonaiskuolleisuudessa ja kuin kuolemien ajoittumisessakin

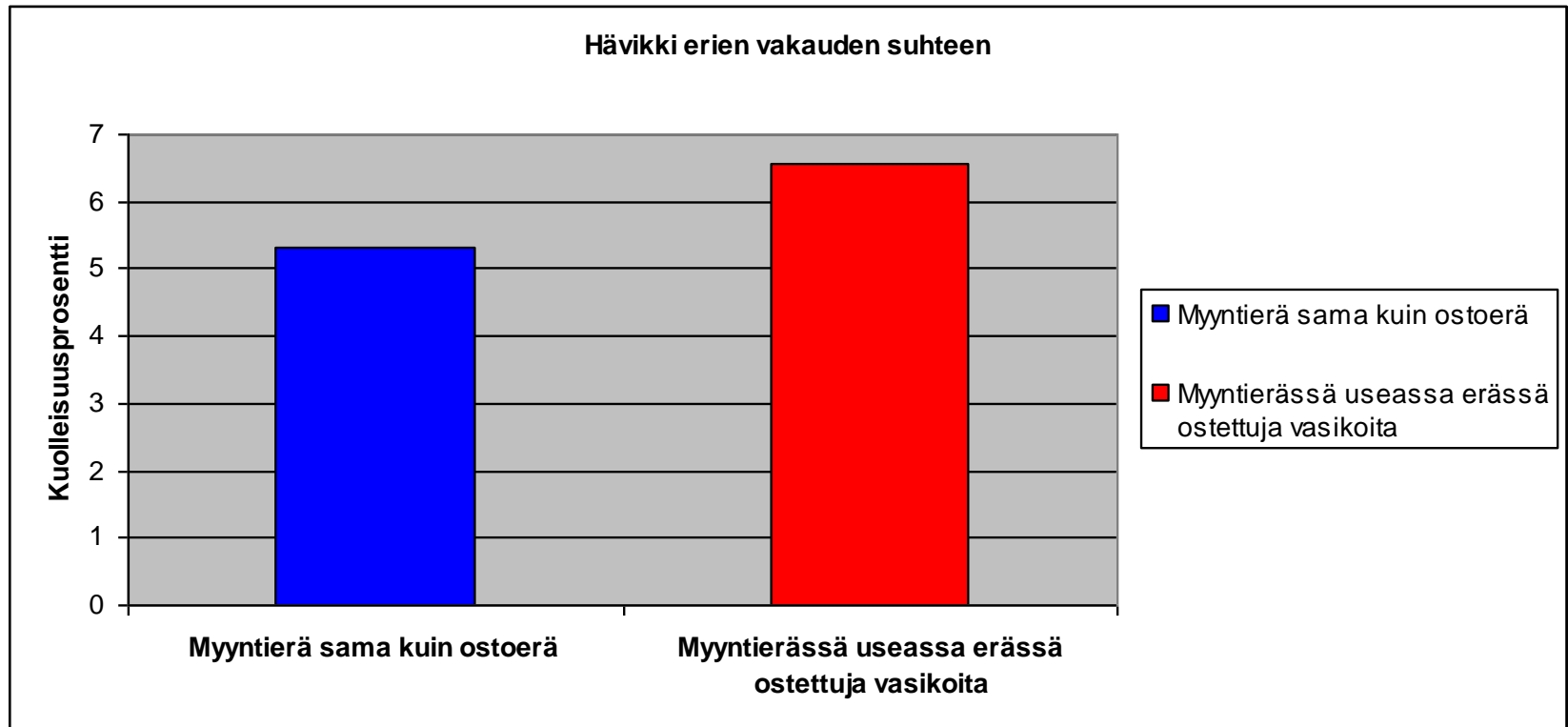
Sonnivasikoiden poistot v. 2003

- 38 559 välitettyä sonnivasikkaa
- Kaikki poistot 10,01 %
- Kuolleisuus 7,62 %
 - Terninä 1,58 %
 - Teininä 3,09 %
 - > 6 kk 2,95 %
- Muut poistot 2,39 %

16,4 % vasikoista huonon päiväkasvun vasikkakasvattamoista

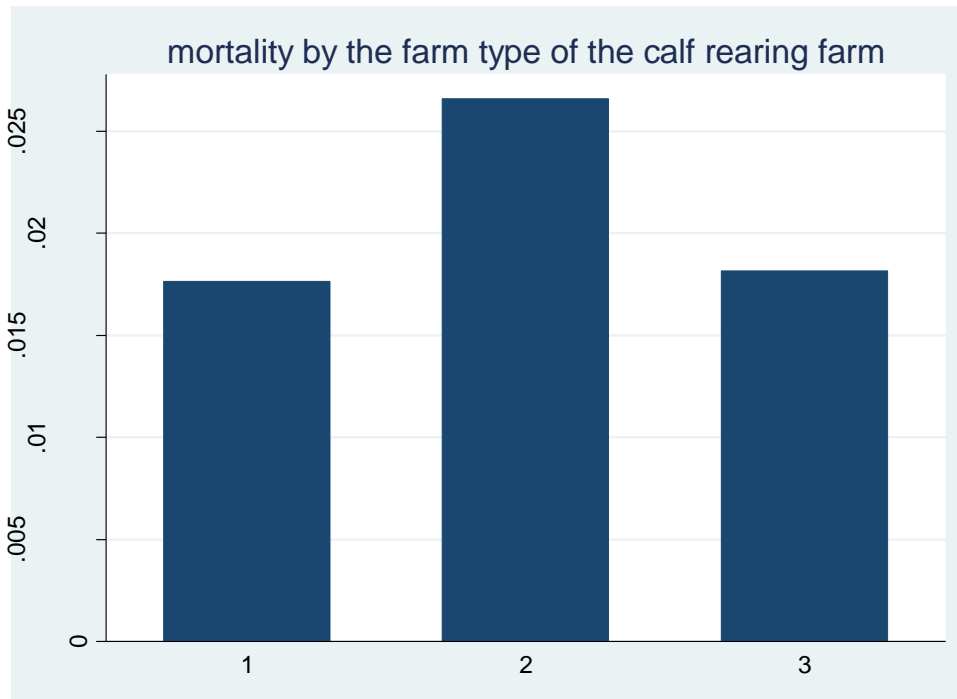

Runsaat puolet vasikoista kasvattamoista, joissa myyntierä on sama kuin ostoerä

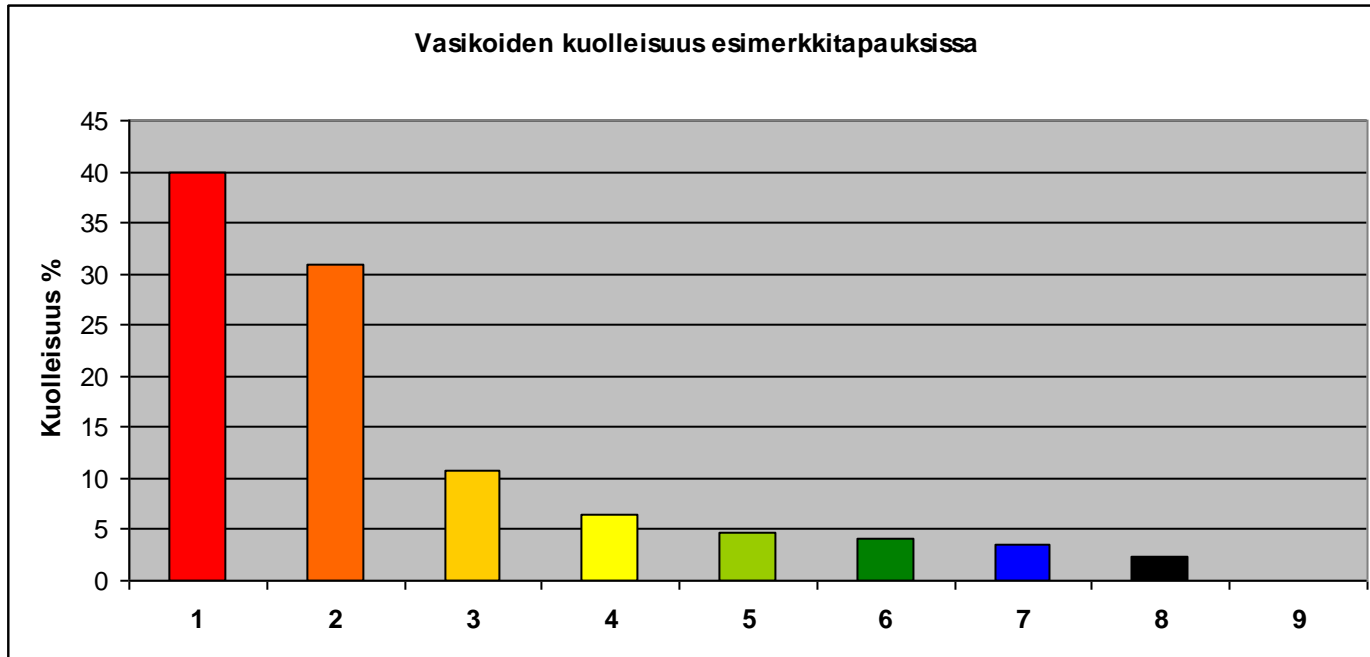
Kasvattamotyypin vaikutus ternikuolleisuuteen

- Vakaa toimintatapa näyttäisi vähentävän kuolleisuutta

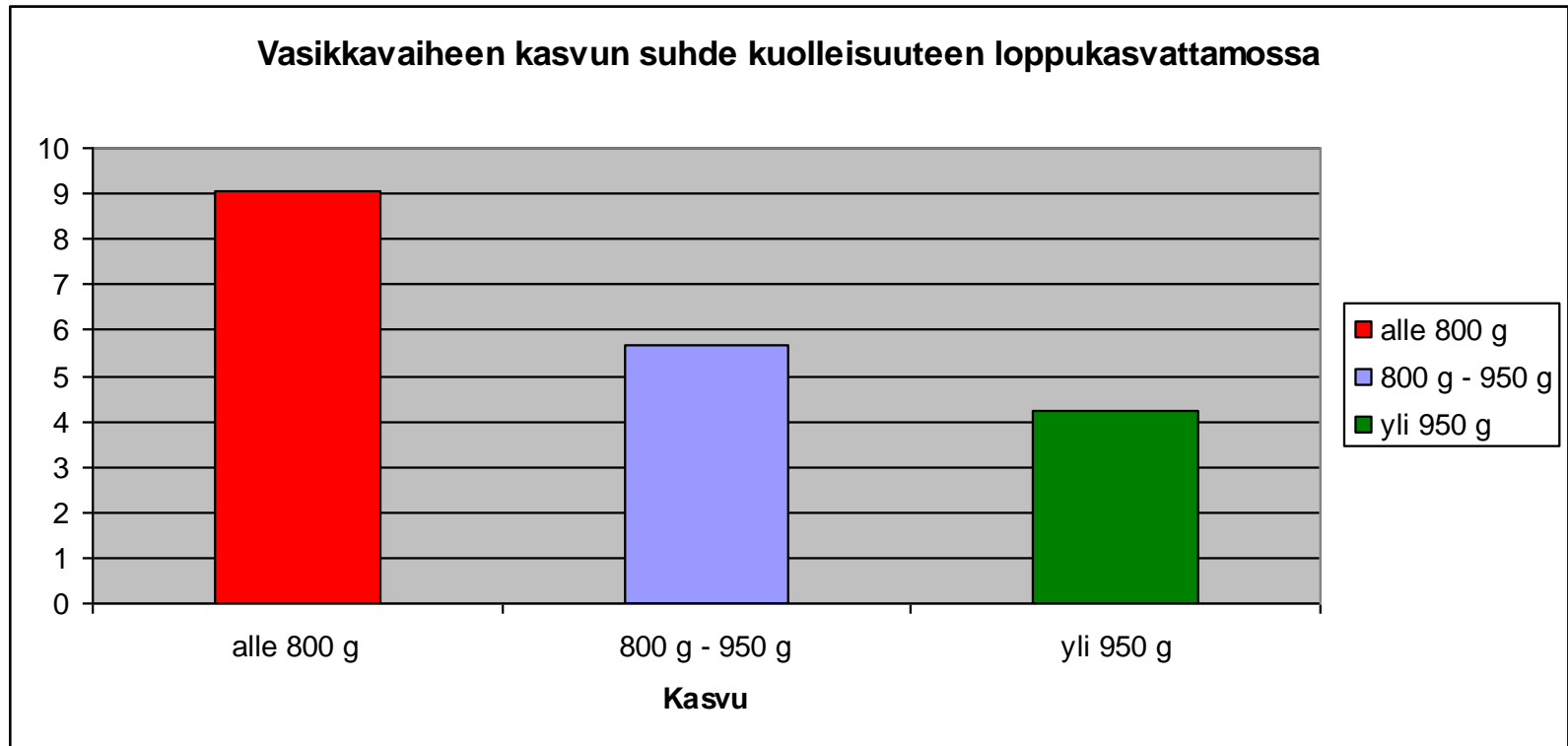
1 = ternistä teuraaksi tila
2 = vasikka ja teuraskasvattamo
3 = vasikkakasvattamo

Monen rintaman sota auttaa

- 1. alle 10 päivän ikäiset vasikat ongelmalypsykarjoista, heikon kasvun vasikkakasvattamoissa
- 2. yli 10 päivän ikäiset vasikat ongelmalypsykarjoista, hyvän kasvun vasikkakasvattamoissa
- 3. alle 10 päivän ikäiset vasikat , tavanomaisista lypsykarjoista, heikon kasvun vasikkakasvattamoissa
- 4. alle 10 päivän ikäiset vasikat , tavanomaisista lypsykarjoista, hyvän kasvun vasikkakasvattamoissa
- 5. 2-3 viikkoiset vasikat , tavanomaisista lypsykarjoista, hyvän kasvun vasikkakasvattamoissa
- 6. yli 3 viikkoiset vasikat, tavanomaisista lypsykarjoista , hyvän kasvun vasikkakasvattamoissa, erittäin hyvistä hoito-olosuhteista
- 7. yli 3 viikkoiset vasikat, tavanomaisista lypsykarjoista , hyvän kasvun vasikkakasvattamoissa
- 8. parhaiden hoito-olosuhteiden tila
- 9. yli 3 viikkoiset vasikat, tavanomaisista lypsykarjoista , parhaiden hoito-olosuhteiden tilalla

Hyvä kasvu, pienempi kuolleisuus

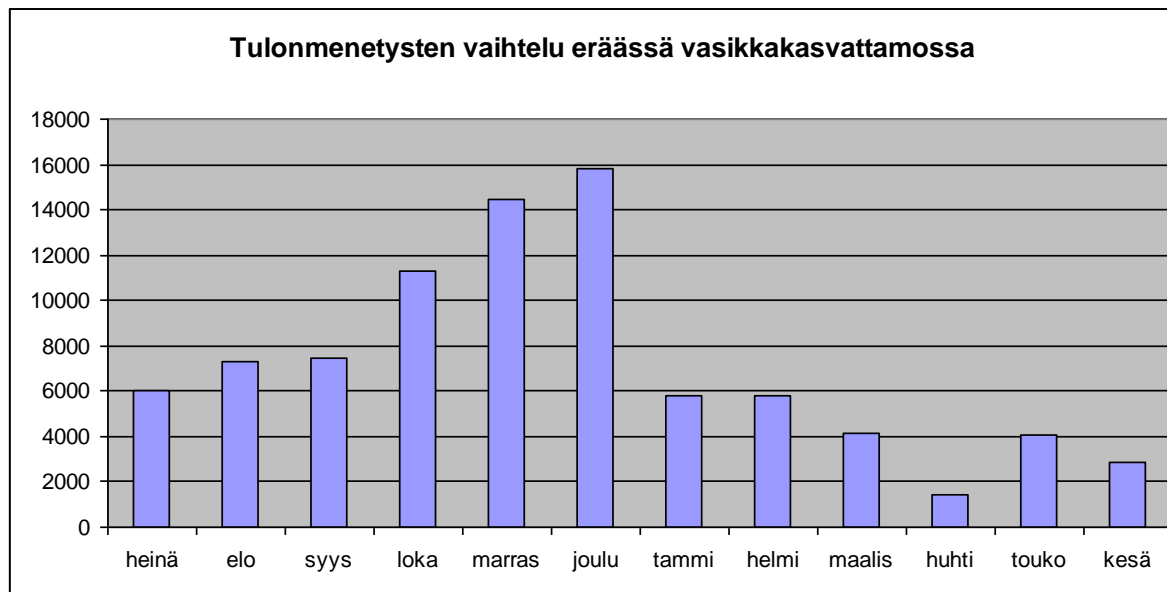
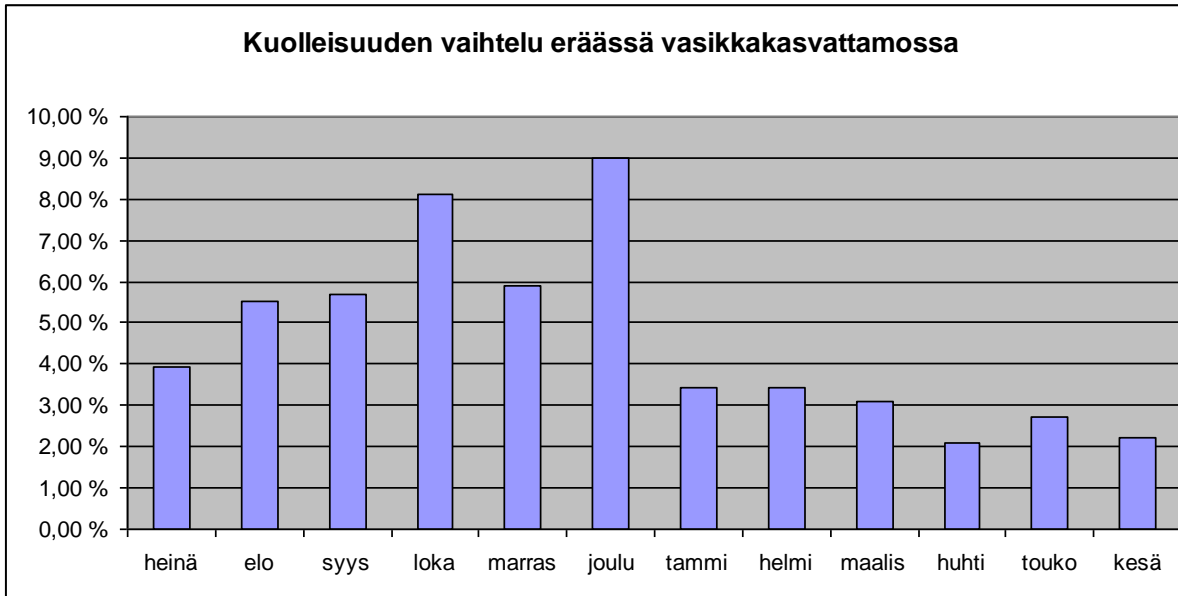
Hävikillä on suuri taloudellinen merkitys

Välitettyjä sonneja	43 634
Hävikki	4 209
Kuollut	3 077
Hävikki, €	3 166 817
Tappio, €	2 366 296
Hävikkikustannus / vasikka, €	72,60
Hävikki kustannus / kg, €	0,24
Kuolleisuuskulu / vasikka, €	54,20
Kuolleisuuskulu /kg, €	0,18

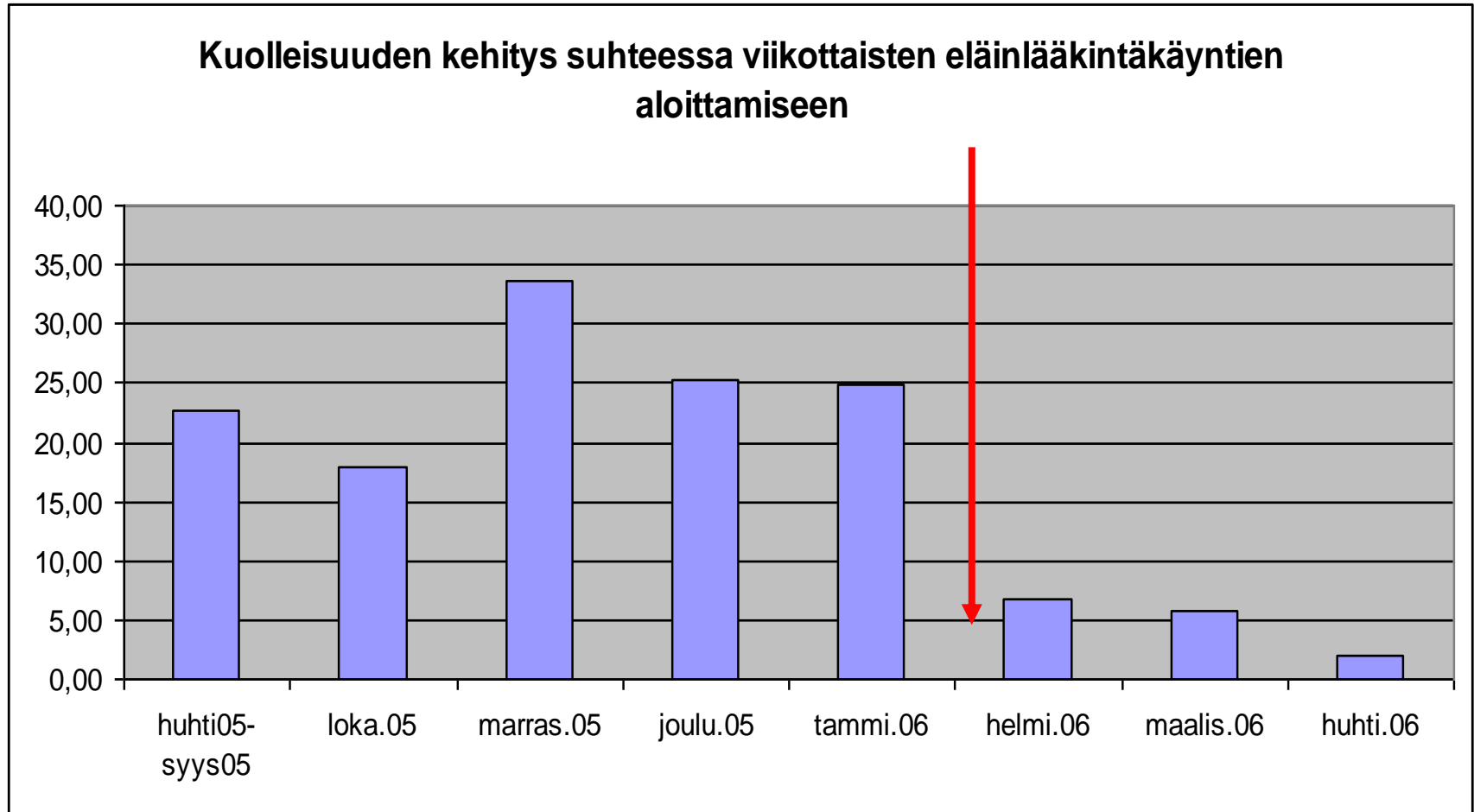
Vasikoiden sairastuvuus syötulosta

- Suurentunut vasikoiden kuolleisuusriski
- Heikentää kasvua
- Hoito- ja lääkityskustannukset kasvavat

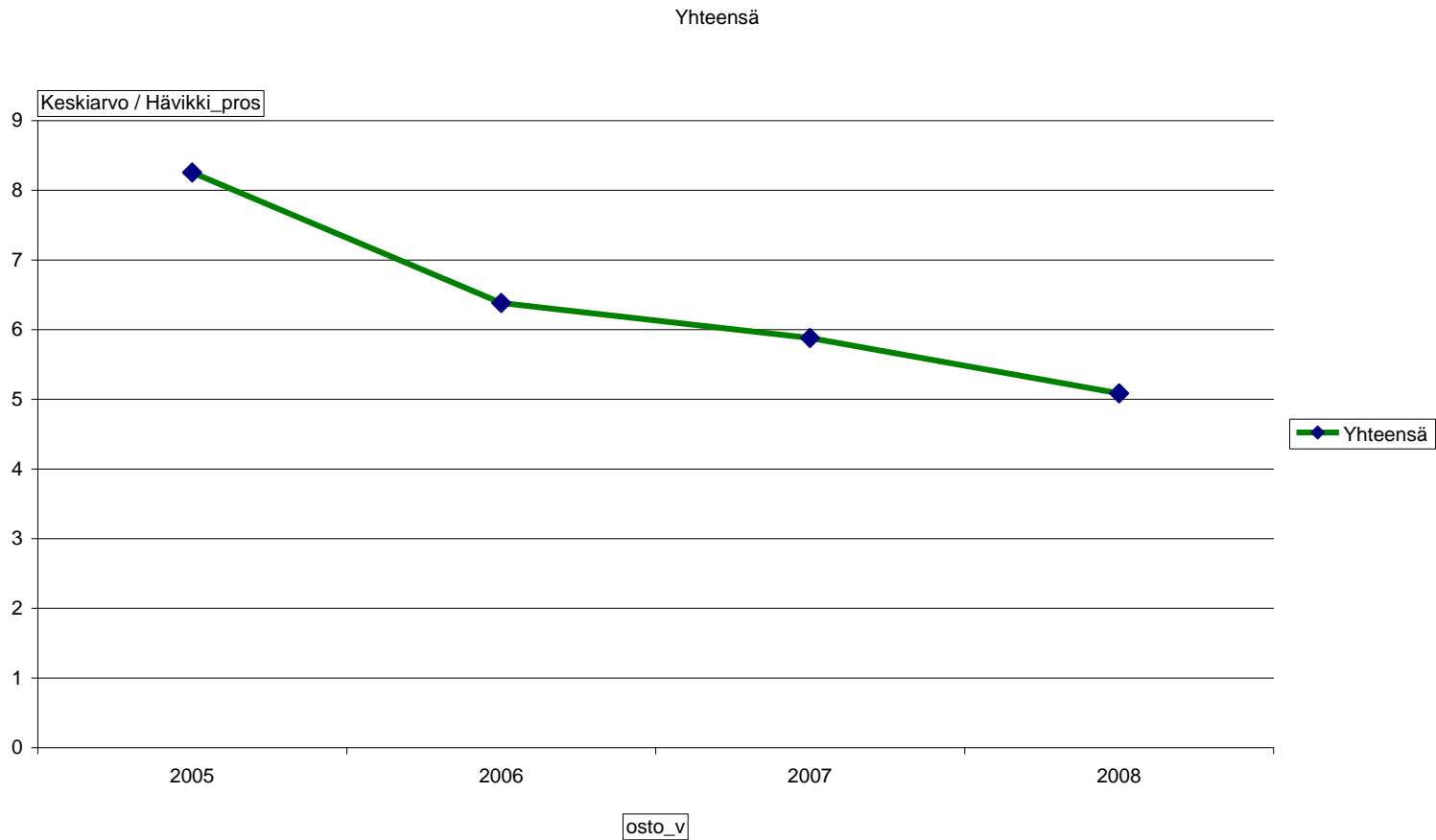
Onko kuolleisuudella vaikutusta tuloihin?

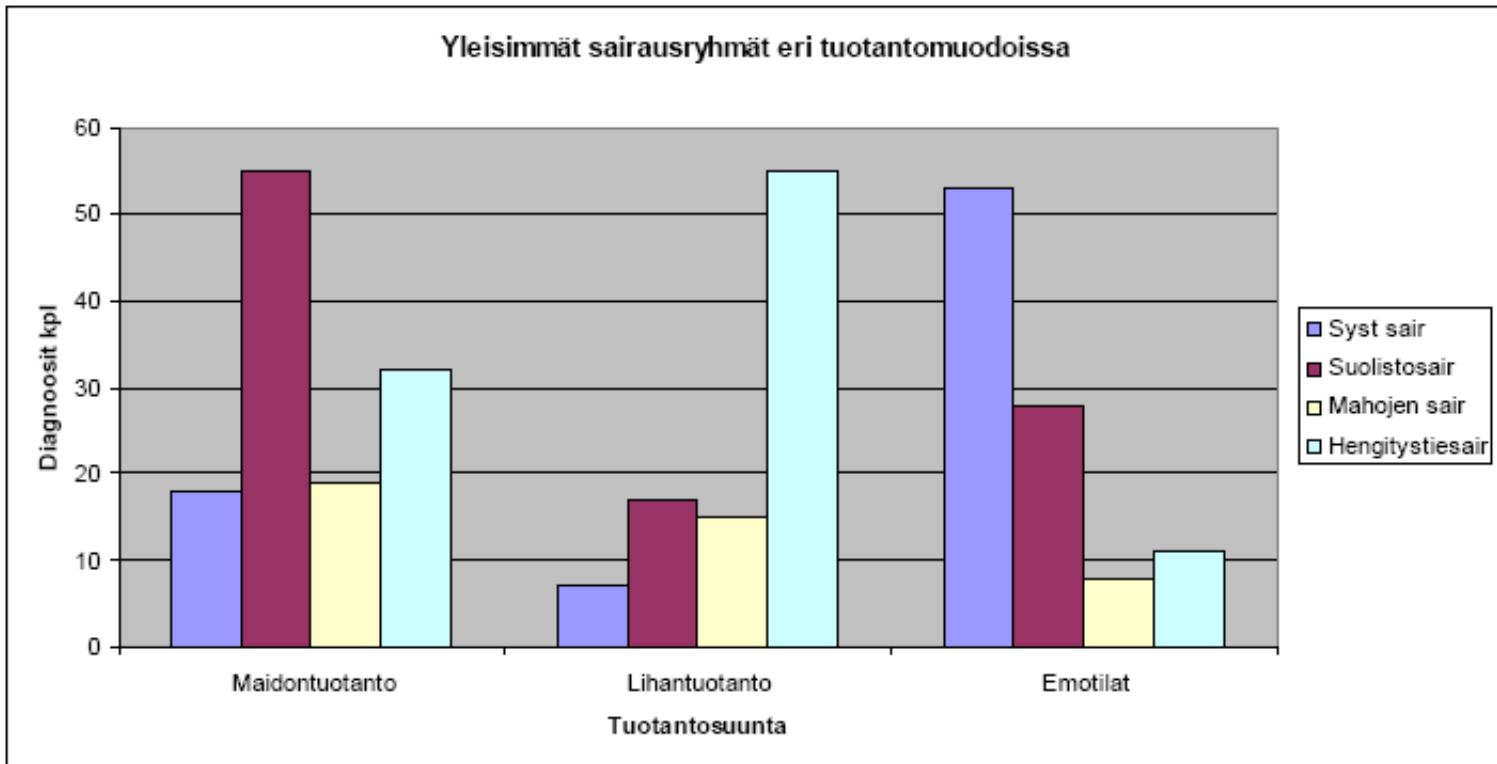
Tilakohtainen vastustustyö kannattaa

Hävikin vastustaminen vasikkakasvattamoissa on tuonut tulosta

Eviran diagnoosit 2005-2009

Yksi tauti johtaa toiseen

- Ripulin ja hengitystiesairauden välillä on yhteys
 - 96 %:lla hengitystievasikoista on aiemmin ollut ripuli
 - 46 % ripulivasikoista (ennen 91 vrk:n ikää) sairastui hengitystieinfektioon

Vasikkakasvattamoiden sairausseurantatulokset 2004-2008

– tarkka kontrolli on tuonut tulosta

Raportti	Vasikoiden lkm	Hoidot	Kuolleet	Napa	Nivel	Hengitystie	Sorkkat uleh	Muut
Vuosi 2004	2744	678 24,7	60 2,2 %	115 4,2 %	22 0,8%	469 17,1%		86 3,1 %
Vuosi 2005	2642	813 30,8%	61 2,3%	120 4,5%	23 0,9%	536 20,3%	80 3,0%	67 2,5%
Vuosi 2006	1596	541 33,9%	40 2,5%	80 5,0%	8 0,5%	289 18,1%	134 8,4%	33 2,1%
Vuosi 2007	1542	531 34,4%	40 2,6%	64 4,2%	17 1,1%	360 23,3%	82 5,3%	29 1,9%
Vuosi 2008	1554	461 29,7%	36 2,3%	36 2,3%	12 0,8%	260 16,7%	57 3,7%	96 6,2%

Tilaongelman selvittäminen; milloin näyttöä?

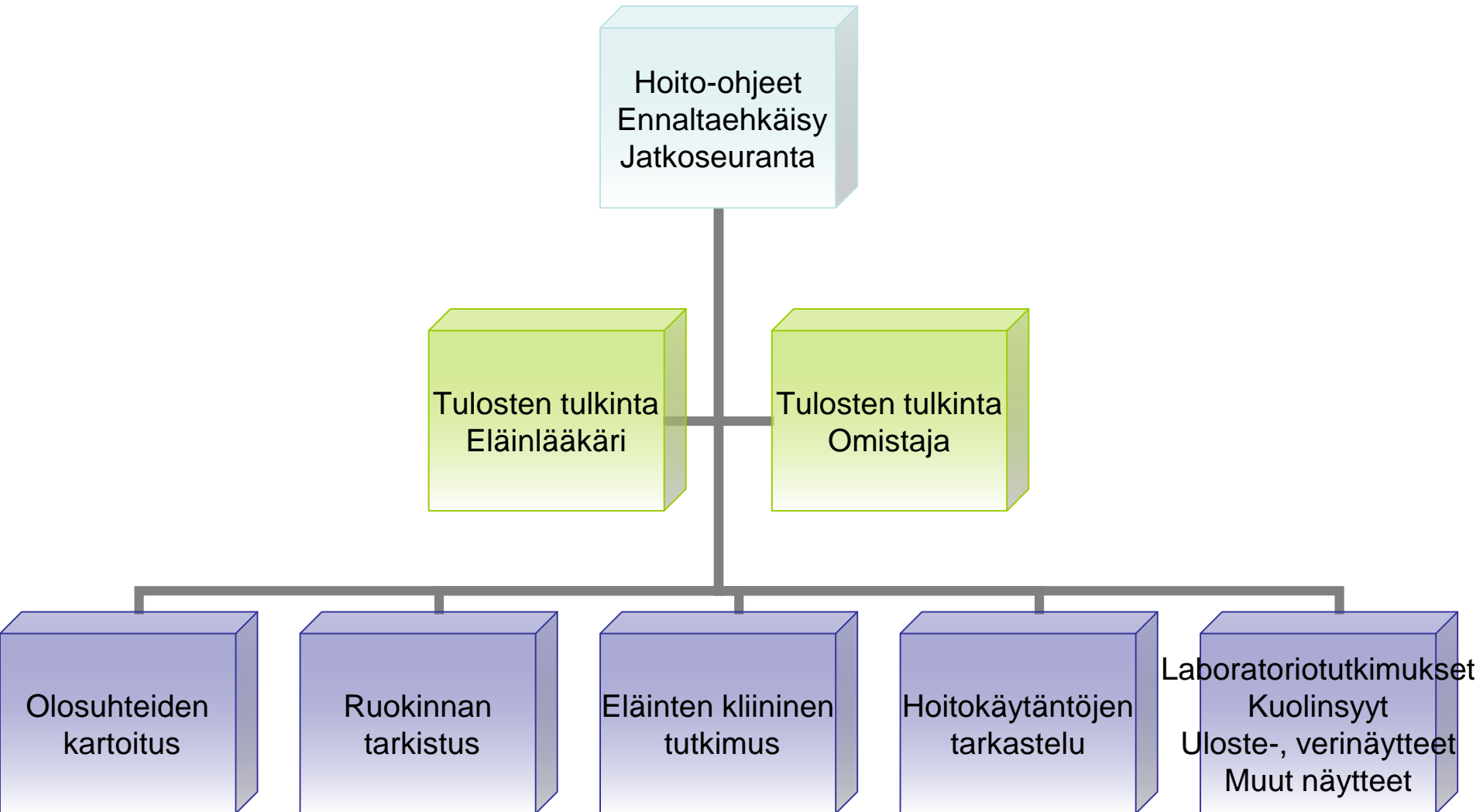
- Kun vasikoita kuolee enemmän kuin yksi
- Kun ripuloivia enemmän kuin yksi
- Kun sairastuvuus/taudinkuva muuttuu selkeästi entisestä
- Kun halutaan seurata antibioottiresistenssiä

Älä aikaile

- Taudin kroonistuessa alkuperäisen taudinaiheuttajan selville saaminen vaikeutuu
- Alkuperäisiä aiheuttajia usein vaikeampi löytää, kun eläimiä on jo hoidettu ja sairaudet pitkittyneet
- Tarttuva tauti ehtii levitä
- Kasvu heikkenee pitkäksi aikaa
- Taloudelliset tappiot

Sairaudet monisyisiä ja ongelmat tilakohtaisia

Lähde: Evira Paula Syrjälä

Tilaongelman selvittäminen

- Mitä kasvattamossa tapahtuu ennenkuin vasikat kuolevat?
- Vasikat eivät yleensä äkkikuole, vaan ongelmat muhivat

Tilaongelman selvittely

- Yhteys eläinlääkəriin ja tilakäynti:
 - Tilastotiedot: tuotostiedot, kasvut, kuolleisuus
 - Eläinkierto tilalla
 - Hoitokäytännöt
 - Vasikoiden tulo tilalle, tulotarkastus
 - Osastointi
 - Ruokinta, kuivitus
 - Olosuhteet, olosuhdemittaukset
 - Lääkityssuunnitelma

Kliiniset tutkimukset eri eläinryhmissä

- Ripulivasikoiden määrä
- Vasikoiden kuivuminen
- Yskiminen
- Napatulehdukset

Näyteenotto

- Hengitystieongelmat: syväsiivelyt, sierainlimanäytteet, pariseeruminäytteet
- Ripuliongelmat: ulostenäytteet
- Kuolemantapaukset: kokonaisten raatojen avaukset, elinnäytteiden tutkiminen
- Verinäytteet: vasikoiden vasta-ainetasot

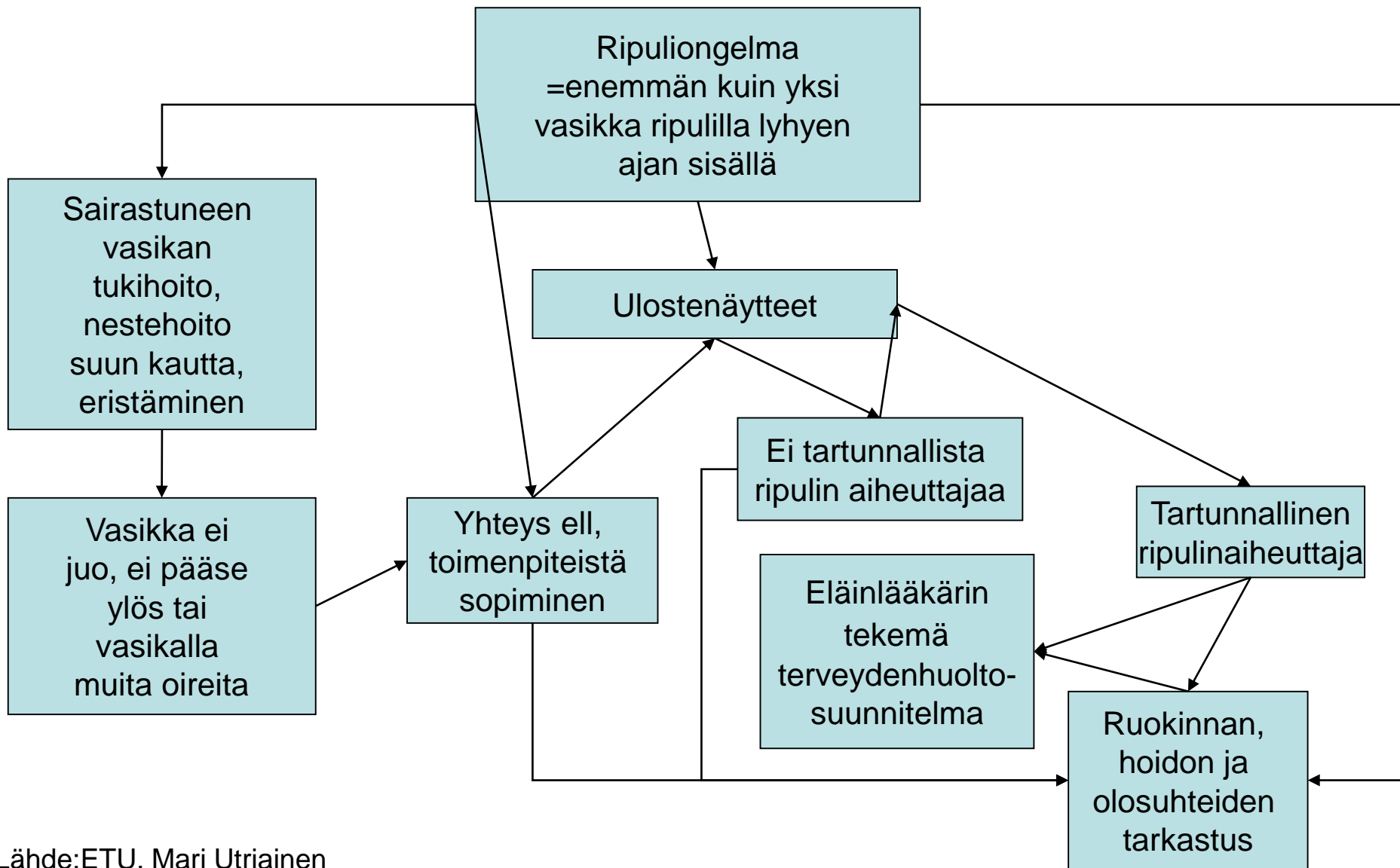
Edustavien näytteiden valinta

- Riittävä näytteiden määrä
 - Uloste-, veri- tai hengitystietulehdusnäytteitä vähintään 3-5 kpl
- Jos eläimiä on kuollut, tulisi mieluiten kaikki avata, joko tilalla tai laboratoriossa
- Usein on hyvä ottaa sekä elävien eläinten näytteitä että teettää raadonavauksia
- Vain raadonavauksella voidaan saada tieto siitä, mitä eläin lopulta sairasti

Tilaongelman selvittely

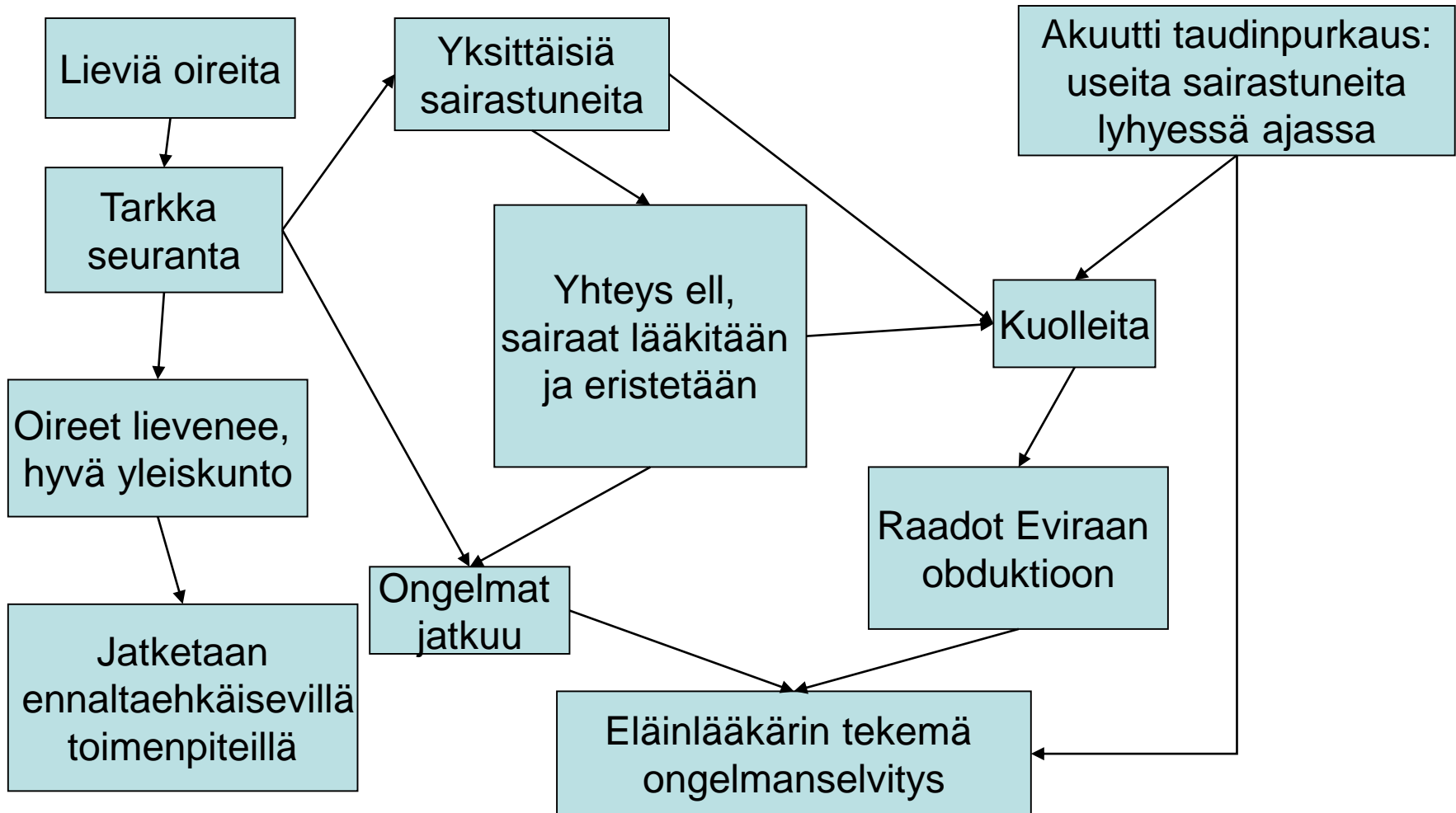
- Tilakäynti:
 - Mietitään tavoite: kuolleisuuden / sairastuvuuden pienentäminen, parempi kasvu, jne...
 - Asetetaan tavoitteelle määräaika
- Suunnitelma, miten tavoite saavutetaan
 - Taudin saneeraussuunnitelma
 - Ruokintasuunnitelma jne.
- Tulosten seuranta: uusi tilakäynti

Tilaongelman selvitys vasikkaripulissa

Tilaongelman selvitys hengitystieongelmassa

Lähde: ETU Heidi Härtel

Raadonavaus antaa tietoa

- Raato jäähdytettävä nopeasti, ei saisi jäätyä
- Edustavin näyte, kun
 - eläin ei lääkitty
 - ei kroonisesti sairas, ei ”räpäle”
 - tyypillisin oirein sairastunut
- Lähetysohjeet www.evira.fi
- tueksi voidaan ottaa hengitystie- tai ripulinäytteitä

Raadonavausten tutkimuspaikka ja hinta

- Tutkimuspaikat: Kuopio, Seinäjoki ja Helsingissä; yli 50 kg myös Oulu
- Hinnat (12/2010)
 - Kokonainen eläin:
 - Paino yli 400 kg 244,35 € + alv
 - Paino 100-400 kg 109,95 € + alv
 - Seuraava eläin 61,09 € + alv
 - Paino alle 100 kg 61,09 € + alv
 - Seuraava eläin 36,65 € + alv
 - Elinnäytteet ensimmäinen eläin 42,77 € + alv
 - Seuraava eläin 20,76 € + alv

Raadonavaus

Pakkaaminen: kokonaiset eläimet

- Pakkauksen tulee olla kuljetuksen ja käsittely kestävä, eikä se saa vuotaa, vahvista pohja

